

Μεταφυσικές Θέσεις για τα σπορ και Ηθική

Μεταφυσικές Θέσεις

Οι κανόνες ως συνθήκη ύπαρξης των σπορ και των αθλημάτων

- ▶ Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ο Ludwig Wittgenstein υποστήριξε ότι δεν είναι δυνατόν να δώσουμε ένα ορισμό στα αγωνιστικά παιχνίδια (games).
- ▶ Ο Wittgenstein θεωρεί το «αγωνιστικό παιχνίδι» ως μια "οικογένεια ομοιοτήτων" και αρνήθηκε ότι υπάρχει ακριβής ορισμός του.
- ▶ Ο Bernard Suits διατύπωσε ενστάσεις στην θέση του Wittgenstein και θεώρησε εφικτό έναν ορισμό του αγωνιστικού παιχνιδιού.

Μεταφυσικές Θέσεις

Ο ορισμός του Bernard Suits για τα αγωνιστικά παιχνίδια είναι ότι είναι εκούσιες προσπάθειες να ξεπεραστούν περιττά εμπόδια. Ένας πιο εκτεταμένος ορισμός είναι ότι τα αγωνιστικά παιχνίδια είναι:

- ▶ ανθρώπινες δραστηριότητες που διέπονται από καταστατικούς κανόνες που καθορίζουν τι μετράει ως νίκη και τι ως ήττα (pre-lusory goal),
- ▶ κανόνες που δημιουργούν περιττά εμπόδια στην εκτέλεση αυτού που χρειάζεται για να επιτευχθεί η νίκη (lusory goal),
- ▶ κανόνες που διακρίνουν τις κινήσεις που είναι επιτρεπτές μέσα σε ένα παιχνίδι από εκείνες που είναι ανεπιτρεπτές,
- ▶ κανόνες που γίνονται αποδεκτοί μόνο και μόνο για να επιτραπεί στους συμμετέχοντες να προσπαθήσουν να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που δημιουργούνται με αυτόν τον τρόπο (lusory attitude)

Τέλος τα σπορ για τον Suits είναι αγωνιστικά παιχνίδια που απαιτούν σωματικές δεξιότητες και ικανότητες και που είναι σταθερά στο χρόνο και έχουν πολλούς ακολούθους (αθλητές και θεατές)

Μεταφυσικές Θέσεις

Μας βοηθάει όμως ο ορισμός του Bernard Suits για τα αγωνιστικά παιχνίδια στο να κατανοήσουμε το φαινόμενο της εξαπάτησης ή και άλλα φαινόμενα μη σωστής ηθικά συμπεριφοράς;

Η έμφαση που δίνει στον ρόλο που διαδραματίζουν οι καταστατικοί κανόνες στη δημιουργία περιπτώσεων εμπόδιων εφιστά την προσοχή μας στην έννοια των αγωνιστικών παιχνιδιών ως δραστηριότητες που αναλαμβάνονται και εκτιμώνται θεμελιωδώς λόγω των προκλήσεων που δημιουργούν οι κανόνες.

Η θεωρία του Suits προσεγγίζει τα σπορ και τα αγωνιστικά παιχνίδια ως δραστηριότητες που έχουν ένα είδος «εσωτερικής ηθικής». Δηλαδή μια ηθική που συνδέεται στενά (ίσως εννοιολογικά) με τα δομικά χαρακτηριστικά του αθλητικού ανταγωνισμού.

Αυτή η προσέγγισή ορίζεται ως ιντερναλισμός.

Μεταφυσικές Θέσεις

Αντίθετη με την προσέγγισή του ιντερναλισμού είναι η προσέγγιση του εξτερναλισμού.

Ο εξτερναλισμός αρνείται ότι ο αθλητισμός είναι μια ανεξάρτητη πηγή ή βάση των ηθικών αρχών ή αξιών, αν και πολλοί εξτερναλιστές αναγνωρίζουν και μάλιστα τονίζουν ότι ο αθλητισμός παίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση των αξιών που υπάρχουν ήδη στην κουλτούρα και στην κοινωνικοποίηση των αθλητών και των θεατών σε αυτές τις αξίες.

Ο ιντερναλισμός, αντίθετα, υποστηρίζει ότι ο αθλητισμός είναι από μόνος του μια σημαντική πηγή ή βάση για ηθικές αρχές και αξίες, μπορεί να έχει σημαντικό βαθμό αυτονομίας από την ευρύτερη κοινωνία και μπορεί να υποστηρίζει, να αντιπροσωπεύει και να εκφράζει δικές του αξίες που μπορεί να συγκρούονται με τις αξίες που κυριαρχούν στην ευρύτερη κοινωνία.

Ποια είναι η δική σας θέση για αυτές τις δύο προσεγγίσεις;

Μεταφυσικές Θέσεις

Γιατί όμως η διάκριση ιντερναλισμός έναντι εξτερναλισμού μπορεί να είναι σημαντική στο να λύσουμε προβλήματα ηθικά ζητήματα στον αθλητισμό και τα σπορ;

Ποια είναι η δική σας απάντηση;

Μεταφυσικές Θέσεις

Εάν ο ιντερναλισμός είναι σωστός, τότε οι ηθικές αρχές που ενσωματώνονται ή που υπονοούνται από τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του αθλητικού ανταγωνισμού μπορεί να παρέχουν ένα ηθικό πλαίσιο για την επίλυση δύσκολων ηθικών ζητημάτων που προκύπτουν στον αθλητικό ανταγωνισμό

Μεταφυσικές Θέσεις

Μία υποκατηγορία του ιντερναλισμού ο φορμαλισμός.

Ο φορμαλισμός είναι ο τίτλος που δίνεται σε ένα σύνολο προσεγγίσεων που πρεσβεύουν ότι τα ουσιώδη στοιχεία ενός αγωνιστικού παιχνιδιού ή σπορ όπως η νίκη και το τι επιτρέπεται για την επίτευξή της πηγάζει αποκλειστικά από την τυπική του δομή και τους καταστατικούς τους κανόνες.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα φορμαλισμού η θεωρία του Suits

Μεταφυσικές Θέσεις

Στην βάση αυτών ο φερμαλισμός εισηγείται την εξής θέση:

Κάποιος μπορεί να κερδίσει ένα παιχνίδι μόνο παίζοντας το με βάση τους κανόνες του, και επειδή οι «ζαβολιάρηδες» δεν παίζουν με βάση τους κανόνες δεν μπορούν να κερδίσουν. Με απλά λόγια η «θέση περί ασυμβατότητας/incompatibility thesis» όπως έχει ονομαστεί μας καλεί να θεωρούμε εξαπάτηση κάθε συμπεριφορά που δεν υπακούει στους κανόνες του παιχνιδιού.

Ποιοι κατά την γνώμη σας είναι οι περιορισμοί της θέσης περί ασυμβατότητας του φερμαλισμού;

Μεταφυσικές Θέσεις

Ζητήματα όπως τι συνιστά η φίλαθλη συμπεριφορά (sportsmanship) στον αθλητισμό και τα σπορ δεν μπορούν να εξηγηθούν με τον φορμαλισμό.

Κάποιοι φορμαλιστές έχουν απαντήσει ότι οι κανόνες του παιχνιδιού εκτός από το τι ρητά ορίζουν στηρίζονται σε ένα πλαίσιο ιδεών που θα το ονομάζαμε «πνεύμα ή ουσία» του κανόνα. Αν κάποιος διαβάσει έτσι τους κανόνες θα μπορέσει να επιλύσει τα ζητήματα της φίλαθλης συμπεριφοράς. Αυτή η προσέγγιση αποτελεί αυτό που ονομάζεται ευρύς ιντερναλισμός ή ερμηνευτισμός και θα τον δούμε παρακάτω

Μεταφυσικές Θέσεις

Επιπλέον ζητήματα όπως η αλλαγή των κανόνων που είναι επίσης βασικά στοιχεία του ακριβοδίκαιου παιχνιδιού δεν μπορούν να επιλυθούν με τον φορμαλισμό.

Φανταστείτε ότι κάποιος εισηγείται να αλλάξει ο κανόνας στο μπάσκετ και στα τέσσερα τελευταία λεπτά το «στρατηγικό φάουλ» να τιμωρείται με τέσσερις βολές. Ο φορμαλισμός δεν μπορεί να μας πει αν αυτή η αλλαγή θα κάνει το μπάσκετ πιο δίκαιο.

Μεταφυσικές Θέσεις

Μια απάντηση στον φορμαλισμό αλλά εντός του πλαισίου του ιντερναλισμού είναι αυτό της συμβατοκρατίας.

Πολλοί θεωρητικοί υποστηρίζουν ότι δίνοντας έμφαση στους τυπικούς καταστατικούς κανόνες των αθλημάτων, οι φορμαλιστές αγνόησαν τις άρρητες συμβάσεις που ισχύουν για το εν λόγω άθλημα. Οι συμβατοκράτες ονόμασαν τις άρρητες συμβάσεις «ήθος του παιχνιδιού».

Για παράδειγμα, όσον αφορά το στρατηγικό φάουλ στο μπάσκετ, οι συμβατοκράτες υποστηρίζουν ότι είναι σύμβαση στην καλαθοσφαίριση να επιτρέπονται τέτοια φάουλ ως νόμιμες στρατηγικές κινήσεις στο πλαίσιο του παιχνιδιού

Ποιοι όμως είναι οι περιορισμοί σε αυτή την προσέγγιση. Τι νομίζετε;

Μεταφυσικές Θέσεις

Ποιοι όμως είναι οι περιορισμοί σε αυτή την προσέγγιση. Τι νομίζετε;

Οι κοινωνικές συμβάσεις έχουν ηθική ισχύ; Με άλλα λόγια ποιο το ηθικό στάτους ή ποια η ηθική δικαιολόγηση των κοινωνικών συμβάσεων;

Δεν είναι επίσης σαφές αν η συμβατοκρατία μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα από ό, τι ο αυστηρός φορμαλισμός στην αξιολόγηση αλλαγών των κανόνων ή συμβάσεων ενός αθλήματος;

Μεταφυσικές Θέσεις

Σε όλες αυτές τις ενστάσεις προς την συμβατοκρατία έχει απαντήσει ο William J. Morgan μιλώντας για «βαθιά συμβατοκρατία».

Για τον Morgan υπάρχουν ρυθμιστικές και βαθιές συμβάσεις.

Για παράδειγμα ρυθμιστική σύμβαση είναι όταν «ομάδες που βρίσκονται πίσω στο σκορ στο μπάσκετ μπορούν να εκτελούν σκόπιμα φάουλ στους αντιπάλους τους, ώστε να σταματήσουν το ρολόι και να τους αναγκάσουν να εκτελέσουν ελεύθερες βολές για να έχουν χρόνο να επιτεθούν». Μια βαθιά σύμβαση είναι όταν «ομάδες ερασιτεχνών αθλητών του 19^{ου} αιώνα που βρίσκονται πίσω στο σκορ στο μπάσκετ δεν μπορούν να εκτελούν σκόπιμα φάουλ στους αντιπάλους τους, ώστε να σταματήσουν το ρολόι και να τους αναγκάσουν να εκτελέσουν ελεύθερες βολές για να έχουν χρόνο να επιτεθούν αλλά ομάδες επαγγελματιών αθλητών μπορούν».

Μεταφυσικές Θέσεις

Μια πιθανή απόκριση στην συμβατοκρατία ή μια περαιτέρω εμβάθυνση στο φορμαλισμό είναι ο ευρύς ιντερναλισμός ή ερμηνευτισμός.

Με απλά λόγια ο ερμηνευτισμός λέει ότι πριν από τους κανόνες υπάρχουν αρχές. Οι αρχές αυτές είναι εγγενείς στον αθλητισμό δηλαδή δεν πηγάζει εξωτερικά (π.χ. από την κοινωνία ως συμβάσεις). Μια τέτοια αρχή είναι αυτό που αποκαλούμε το «νόημα του παιχνιδιού».

Φανταστείτε ότι πάτε με ένα/μία φίλο/η να παίξετε τένις και έχετε βάλει στοίχημα όποιος κερδίσει να πληρώσει τους καφέδες την επόμενη μέρα. Πηγαίνετε στο γήπεδο και διαπιστώνετε ότι ο/η φίλος/η σας έχει ξεχάσει να φέρει την ρακέτα του και εσείς έχετε τρεις μαζί σας. Θα πείτε ότι νικήσατε ή θα του δώσετε μία από όσες περισσεύουν σε εσάς;

Ο ευρύς ιντερναλισμός μας λέει ότι υπάρχουν αρχές δίκην προϋποθέσεων πριν από τους κανόνες που είναι εγγενείς στον αθλητισμό.

Οι μεταφυσικές θέσεις

- Το τι συνιστά αγωνιστικό παιχνίδι και σπορ έχει επιπτώσεις και σε θέματα σωστής ηθικά συμπεριφοράς στον αθλητισμό
- Αυτό μπορούμε να το κατανοήσουμε μέσα από το ζήτημα μιας ειδικής μορφής εξαπάτησης, του στρατηγικού φάουλ